

Силабус курсу

Фінансова грамотність

Ступінь вищої освіти – магістр

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітньо-наукова програма «Публічні фінанси»

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

д.е.н., проф. Кізіма Тетяна Олексіївна

Контактна інформація

tetyana.kizyma68@gmail.com тел.0982593665

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінансова грамотність» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та вироблення практичних навиків щодо ефективного управління особистими фінансами у контексті підвищення рівня фінансової грамотності. Дисципліна формує нові компетентності поза спеціальністю. Викладання дисципліни не потребує однорідної аудиторії.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
3 / 3	1.Фінансова грамотність населення: сутність, необхідність, основні компоненти	Отримання навиків щодо оцінки власного рівня фінансової грамотності та його моніторингу в сучасних умовах	Тести, питання
2 / 2	2. Вплив психології грошей на формування фінансово грамотної особистості	Ознайомлення з психологічними аспектами сприйняття грошей та векторами їх впливу на розвиток особистих фінансів і формування фінансово грамотної особистості	Тести, кейси
3 / 3	3. Технології формування сімейного бюджету і планування особистих фінансів	Ознайомлення зі специфікою особистого фінансового планування, отримання навиків зі складання особистого (сімейного) бюджету	Тести, кейси
3/ 3	4. Податки і податкова культура	Ознайомлення із сутністю, необхідністю та видами податків, особливостями системи оподаткування доходів і майна громадян та станом податкової культури в Україні	Ситуаційні задачі, кейси

3 / 3	5. Заощадження та інвестиційна грамотність громадян	Ознайомлення з можливостями участі громадян в інвестиційному процесі, оволодіння специфікою використання основних фінансових інструментів, набуття навиків формування особистого інвестиційного портфеля	Тести, ситуаційні задачі
2 / 2	6. Страхування і страхова грамотність населення	Вивчення сутності, переваг та особливостей страхування як різновиду фінансової послуги, ознайомлення з основними видами страхування та специфікою користування ними	Тести, питання
3 / 3	7. Пенсія та пенсійне забезпечення громадян	Ознайомлення зі структурою системи пенсійного забезпечення громадян в Україні, умовами отримання та видами пенсійних виплат, можливостями приватної участі громадян у пенсійному забезпеченні	Тести, кейси
2 / 2	8. Фінансова поведінка громадян у контексті підвищення рівня фінансової грамотності	Отримання знань щодо основних видів, моделей та стратегій фінансової поведінки населення, формування вміння аналізувати особисту фінансову поведінку та визначати напрями її активізації з урахуванням передового зарубіжного досвіду у цій сфері	Тести, питання
3 / 3	9. Фінансове шахрайство і особиста фінансова безпека громадян	Ознайомлення із сутністю, ознаками і видами фінансового шахрайства та технологіями протидії фінансовому шахрайству в сучасних умовах, аналіз основних індикаторів фінансової безпеки громадян, формування вміння визначати загрози особистій фінансовій безпеці	Тести, питання

Перелік рекомендованих джерел інформації

1. Методика викладання фінансової грамотності : навч. посібн. / за ред. д.е.н., проф. Кізими Т.О. і д.пед н., доц. Ребухи Л.З.; 2-е вид., перероб. і доп. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 220 с.

2. Кізіма Т.О., Круп'як І.Й., Коломійчук Н.М. Методика викладання фінансової грамотності у вищій школі: досвід та перспективи. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 3 (64). С. 8-18. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1337/1341>

3. Ребуха Л.З., Кізіма Т.О., Письменний В.В. Значимість інтерактивних та практико-зорієнтованих ігор у процесі викладання фінансової грамотності в закладах освіти. *Ukrainian Journal of Education Studies and Information Technology*. 2020. Vol. 8. №4. Р. 38-51. https://www.researchgate.net/publication/348143253_The_importance_of_interactive_and_practically_oriented_games_in_the_process_of_financial_literacy_teaching_at_educational_institutions

4. Кальченко О., Зеленська О., Лесун, С. (2023). Фінансова поведінка домогосподарств у контексті розвитку поведінкових фінансів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. Вип. 4 (36), С. 280–290. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-280-290](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-280-290)

5. Кізіма Т. Кредитна поведінка домогосподарств: структурно-аналітичний аспект. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1 (58). С. 7-18.

6. Кізіма Т. Фінансові інструменти залучення заощаджень домогосподарств до

інвестиційних процесів: прагматико-аналітичний аспект. *Вісник ТНЕУ*. 2018. Вип. 4 (90). С. 33-47.

7. Кізіма Т.О., Баран М.М. Фінансова грамотність дітей – серед пріоритетів Нової української школи. *Актуальні питання фінансової теорії та практики : збірн. матер. Восьмої заоч.-дистанц. конф. студентів і молодих вчених* (м. Тернопіль, 20 травня 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 55-57.

8. Кізіма Т.О., Булавінець В.М. Фінансова поведінка домогосподарств у контексті розвитку поведінкових фінансів. *Ефективна економіка*. 2022. Вип. 12. URL : [file:///D:/5112-6565680767-1-PB%20\(1\).pdf](file:///D:/5112-6565680767-1-PB%20(1).pdf)

9. Кізіма Т.О., Гайнацька Ю.О. Вектори зміни споживчих витрат українців в умовах повномасштабної війни. *Фінансове забезпечення сталого розвитку : збірник наукових праць*. Вип. 2. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48677>

10. Кізіма Т.О., Гайнацька Ю.О. Споживчі сукупні витрати населення в Україні: структурно-аналітичний аспект. *Актуальні питання фінансової теорії та практики : Матеріали Восьмої заочно-дистанційної наукової конференції студентів і молодих вчених*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/47601/1/%D0%9A%D1%96%D0%B7%D0%B8%D0%BC%D0%B0%20%D0%A2.pdf>

11. Кізіма Т.О., Пилипчук Л.В. Вплив фінансової грамотності на формування заощаджень домогосподарств. *Актуальні питання фінансової теорії та практики : збірник матеріалів Сьомої заочно-дистанційної наукової конференції студентів і молодих вчених* (м. Тернопіль, 30 листопада 2020 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 133-136.

12. Кізіма Т.О., Хмельницький Н.Р. Напрями підвищення ролі держави у раціоналізації кредитної поведінки сучасної молоді. *Фінансове забезпечення сталого розвитку: збірник наукових праць кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету*. Вип. 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 126 с. С. 70-73.

13. Лавренюк В. В., Лавренюк А. В. Підвищення фінансової грамотності населення: зарубіжний досвід. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2022. № 1. С. 59–67. URL : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-59-67>.

14. Повод Т. Фінансова грамотність населення як пріоритетна умова успішного розвитку держави. *Таврійський науковий вісник*. 2021. Серія: Економіка, (9), 84-90. URL : <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.9.11>

15. Птащенко Л. О., Колінчук Д. В. Актуалітети підвищення рівня фінансової грамотності українців у період розвитку фінтеху. *Економіка і регіон*. 2021. № 4(83). С. 92–99. URL : [https://doi.org/10.26906/EiR.2021.4\(83\).2532](https://doi.org/10.26906/EiR.2021.4(83).2532)

16. Сіренко Н. М., Мікуляк К. А. Імперативи розвитку банківської системи України в умовах цифровізації та ринкових трансформацій. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2022. №34. С. 90-96. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-13).

17. Стратегія Національного банку України до 2025 року: фокус на активізацію економічного зростання та цифровізацію. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-natsionalniy-bank-do-2025-rokufokus-na-aktivizatsiyu-ekonomichnogo-zrostannyata-tsifrovizatsiyu>

18. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021 році: Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». Київ, 2021. 83 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Research_Financial_Literacy_Inclusion_Welfare_2021.pdf?v=4

19. Financial Literacy and Budgeting. 2023. DOL: <https://www.csmd.edu/costs-aid/financial-literacy/index.html>

20. Tatomyr, I.L., Kvasnii, L.H. (Ed.). (2022). Behavioral economics: from theory to practice: an interdisciplinary study guide. POSVIT. DOL:

21. <https://financial.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/11/PovedinkovaEKONOMIKA-2022-1.pdf>.

22. Financial literacy in Canada. DOL: <https://www.canada.ca/en/financial-consumer-agency/programs/financial-literacy.html>

23. Lobodina Z. M., Kizyma T. O., Demianyshyn V.G., Berezjka K.M., Savchuk S.V. Participatory budgeting in the context of behavioral finance. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2022. Vol. 5 (46). URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/issues>

24. Lobodina Z. M., Lopushniak H. S., Kizyma T. O., Lyvdar M. V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. Vol. 2. №33. P. 463-472. <http://fkd.org.ua/article/view/207201/207540>

25. The ultimate guide to financial literacy. DOL: <https://www.investopedia.com/guide-to-financial-literacy-4800530>

26. What Do You Need to Know About Financial Literacy? DOL: <https://www.ramseysolutions.com/financial-literacy/what-is-financial-literacy>

27. What is financial literacy, and why is it so important? DOL: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-literacy.asp>

28. Yanjun Fu, Mykhaylo Heyenko. Strategy of marketing and promotion of knowledge services in university libraries from the perspective of micro media: Evidence from China. Innovative Marketing. 2022. № 18(1). P. 23–37. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/im.18\(1\).2022.03](http://dx.doi.org/10.21511/im.18(1).2022.03).

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання студентами усіх видів завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється у будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах 1-4	3 кейси по 20 балів, 8 тестів по 5 балів за кожен тест	Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах 5-9	4 питання по 20 балів, задача – 20 балів	1. Презентація групового дослідження – макс. 50 балів. 2. Практичне завдання – макс. 50 балів.	1. Підготовка та презентація есе на задану тематику – макс. 60 балів 2. Задача – макс. 40 балів

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом